

Kilka słów o mutyzmie wybiórczym cz. 2

Pracując z dziećmi musimy bacznie obserwować ich rozwój, reakcje, proces adaptacji do zmian i nawiązywania nowych relacji. Mowa tutaj nie tylko o osobach zawodowo zajmujących się dziećmi, ale także o rodzicach i opiekunach. Niepokojące zachowania zawsze warto skonsultować bądź rozszerzyć swoją wiedzę poprzez literaturę, aby mieć pewność i nie przeoczyć czegoś istotnego. Dlaczego wczesne rozpoznanie jest ważne i co jeszcze trzeba wiedzieć o diagnozowaniu mutyzmu wybiórczego?

Mutyzm jawny i ukryty

Problematyczne w diagnozie mutyzmu jest to, że nie zawsze jest on łatwy do wychwycenia, szczególnie u najmłodszych dzieci. Łatwo go rozpoznać kiedy wskaźniki diagnostyczne są widoczne, dziecko mówi w domu, a milknie w przedszkolu w obecności nauczyciela i dzieci. Nie zawsze jednak objawy są tak zero jedynkowe. Zdarza się, że dziecko rozmawia bez trudu z obcymi osobami, a milknie w obecności kolegów z grupy. Jakby czuło lęk przed tym, że ktoś z jego otoczenia usłyszy barwę jego głosu. Mutyzm ukryty lub inaczej dyskretny, występuje wówczas kiedy dziecko mówi w grupie czy klasie, ale bardzo nie wiele, nie inicjuje kontaktów i nie wchodzi w relacje. Dzieci te są w stanie w minimalnym stopniu angażować się w kontakt, jednak nie w dialog. Silny lęk, który im towarzyszy z czasem może doprowadzić do pojawienia się mutyzmu jawnego i całkowitego wycofania z relacji w środowisku odbieranym jako zagrażające.

Kiedy to nie będzie mutyzm wybiórczy?

W każdej diagnozie musimy brać pod uwagę całokształt funkcjonowania dziecka pod względem rozwoju, doświadczeń, obecnej sytuacji i relacji z otoczeniem. W przypadku mutyzmu bardzo ważnym elementem jest skoncentrowanie się na rozwoju mowy i komunikacji, od najwcześniejszych etapów. To co jeszcze powinniśmy brać pod uwagę wykluczając mutyzm to:

- Dziecko nie mówi we wszystkich sytuacjach i okolicznościach
- W tych samych okolicznościach raz mówi chętnie, raz milczy i nie podejmuje dialogu
- Brak mowy w danych okolicznościach pojawił się nagle, wówczas musimy przeanalizować ewentualne bodźce które pojawiły się w tym otoczeniu, a które były dla dziecka silnie stresujące
- Problemy z mówieniem wynikają np. z wady wymowy, której dziecko się wstydi czy innego akcentu. Wówczas możemy powiedzieć, że lęk jest uzasadniony.

Bibliografia:

M. Johanson, A.Wintgens *Mutyzm wybiórczy – kompendium wiedzy* Grupa Wydawnicza Harmonia Gdańsk 2018

American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5). Washington: APA; 2013.

Opracowała Karolina Lewandowska – psycholog